

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 759/2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti OREMUS, s. r. o., Malá Bara 53, a [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátskou kanceláriou GHS Legal, s. r. o., Lazaretská 3/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Horňák, LL.M, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trebišov č. k. 13 Cb 18/2015-173 z 12. októbra 2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob 159/2015-252 zo 14. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti OREMUS, s. r. o., a [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2016 doručená sťažnosť spoločnosti OREMUS, s. r. o. (ďalej aj „sťažovateľka“), a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 Cb 18/2015-173 z 12. októbra 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Cob 159/2015-252 zo 14. januára 2016

(ďalej len „uznesenie krajského súdu“). Dňa 9. augusta 2016 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie sťažnosti sťažovateľov, ktorým spresnili petit sťažnosti tak, že namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu.

Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu 1. apríla 2016 vyplýva, že spoločnosť OREMUS, s. r. o., konajúca spoločníčkou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) sa žalobou na okresnom súde domáhala zaplatenia istiny v sume 530 000 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ktorú mal sťažovateľ ako konateľ spoločnosti OREMUS, s. r. o., spôsobiť neoprávnenými hotovostnými výbermi z bankového účtu spoločnosti OREMUS, s. r. o.

Návrhom doručeným okresnému súdu 28. septembra 2015 sa žalobkyňa domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by okresný súd uložil sťažovateľovi ako konateľovi spoločnosti OREMUS, s. r. o., zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťou zapísanou na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ]. Sťažovatelia uvádzajú, že aktívna legitimácia žalobkyne je daná § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka.

Okresný súd napadnutým uznesením sťažovateľovi ako konateľovi spoločnosti OREMUS, s. r. o., prikázal zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami zapísanými na liste vlastníctva „[REDAKOVANÉ] ako stavba č. [REDAKOVANÉ] na parc. č. [REDAKOVANÉ], druh stavby – iná stavba, popis stavby – polyfunkčná budova, parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere 1005 m² – zastavané plochy a nádvoría, parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere 886 m² – zastavané plochy a nádvoría, parc. č. [REDAKOVANÉ] vo výmere 557 m² – zastavané plochy a nádvoría vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, a to v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, daním do nájmu, vložení do majetku inej obchodnej spoločnosti až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej“.

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd prikázal sťažovateľovi ako konateľovi spoločnosti OREMUS, s. r. o., „zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami zapísanými na LV [REDAKOVANÉ] ako stavba č. [REDAKOVANÉ] na parc. č. [REDAKOVANÉ], druh stavby – iná stavba, popis stavby – polyfunkčná budova, parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere 1005 m² – zastavané plochy a nádvoría, parc. č. [REDAKOVANÉ] o výmere 886 m² – zastavané plochy a nádvoría vo výlučnom vlastníctve navrhovateľa, a to v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, daním do nájmu, vložením do majetku inej obchodnej spoločnosti až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej“.

Sťažovatelia sa domnievajú, že vydaním napadnutého uznesenia okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu «*bol porušený zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), ako aj Dohovor o ochrane ľudských práv základných slobôd vyhláseného pod č. 209/1992 Zb. (ďalej len ako „Dohovor“)*».

Vo vzťahu k posúdeniu napadnutých rozhodnutí ústavným súdom sťažovatelia poukazujú na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej «*ústavná prax pripúšťa možnosť preskúmať procesné rozhodnutia, aj keď nejde o „konečné“ rozhodnutie, ak ním súd porušil základné právo sťažovateľa za predpokladu, že v nasledujúcom konaní by bol sťažovateľ vystavený pretrvávajúcemu, či ďalšiemu porušovaniu jeho základných práv (II. ÚS 105/09)*».

Podľa sťažovateľov napadnuté uznesenie krajského súdu vykazuje známky jasnej arbitrárnosti, pretože krajský súd pri jeho vydaní «*nerespektoval, resp. rozhodol v rozpore s ustanoveniami zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) upravujúcimi podmienky nariadenia predbežného opatrenia*».

Sťažovatelia uvádzajú, že dôvodmi pre nariadenie predbežného opatrenia podľa Občianskeho súdneho priadku účinného v čase rozhodovania vo veci konajúcich súdov (ďalej aj „OSP“) je „*bud’ potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov – ak je nevyhnutné*

regulovať určité právne vzťahy medzi účastníkmi, pretože hrozí vznik reálnej ujmy, resp. jej zväčšovanie alebo existencia obavy ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia - to by nastalo najmä v prípade, ak by Sťažovateľ 2 úmyselne zmenšoval svoj majetok alebo konal takým spôsobom, že by znižoval hodnotu svojho majetku, ktorý možno postihnúť exekúciou“.

Sťažovatelia zastávajú názor že, ak by aj bola žalobkyňa v konaní vo veci samej úspešná a sťažovateľ by dobrovoľne neplnil, žalobkyňa by bola oprávnená uspokojiť sa výlučne len z majetku sťažovateľa. Ak mala žalobkyňa obavy, že sťažovateľ úmyselne zmenšuje svoj majetok, prípadne znižuje hodnotu svojho majetku, ktorý by bolo možné v budúcnosti postihnúť exekúciou, mala sa podľa sťažovateľov domáhať vydania predbežného opatrenia, ktorým by sťažovateľovi v tomto konaní zabránila. Okresný súd však podľa sťažovateľov nariadením predbežného opatrenia žiadnym spôsobom nezabránil sťažovateľovi a ani zabrániť nemohol v znižovaní hodnoty jeho majetku, ale len nezmyselne, bezdôvodne a najmä protiprávne zabránil tretej osobe (spoločnosti OREMUS, s. r. o., pozn. sťažovateľov) v nakladaní so svojím majetkom, keďže v prípade úspechu žalobkyne vo veci samej by sa aj tak nemohla uspokojiť z majetku, ktorý je týmto predbežným opatrením postihnutý, keďže tento majetok nie je vo vlastníctve sťažovateľa.

Sťažovatelia namietajú, že tento zásah do práv tretej osoby (sťažovateľky, pozn.) *„bez akéhokoľvek rozumného, či právneho dôvodu je veľmi vážnym arbitrárnym zásahom do ústavných práv a právom chránených záujmov právnickej osoby, ktorý vytvára vážny precedens protiprávneho obmedzovania právnickej osoby v dôsledku sporov, v ktorých táto právnická osoba nie účastníkom konania na strane žalovaného a ktorej obmedzenie nemá a ani nemôže mať žiadny vplyv alebo prínos pre takéto spory“.*

Okresný súd aj krajský súd podľa sťažovateľov pri svojom rozhodovaní postupovali arbitrárne, keď obmedzili konateľské oprávnenie sťažovateľa. Sťažovatelia namietajú, že obmedziť konateľské oprávnenie môže *„iba spoločenská zmluva alebo valné zhromaždenie, teda nie súd (uznesenie NS SR sp. zn. 2 Obo 96/2002). Z uvedeného vyplýva, že od konateľov obchodnej spoločnosti nemožno spravodlivo žiadať, aby obmedzili svoje*

konateľské oprávnenia, lebo toto obmedzenie by bolo v rozpore so zákonom, aj s platnou spoločenskou zmluvou!!!“.

Sťažovatelia preto navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa – spoločnosti OREMUS, s. r. o., IČO: 36 587 885, so sídlom: 076 32 Malá Bara 53 zaručené čl. 13 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Okresného súdu Trebišov zo dňa 12. 10. 2015, č. k. 13 Cb/18/2015-173 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 porušené.

2. Základné právo sťažovateľa – [REDAKOVANÉ], bytom: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zaručené čl. 13 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Okresného súdu Trebišov zo dňa 12. 10. 2015, č. k. 13 Cb/18/2015-173 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 porušené.

3. Uznesenie Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Košice na ďalšie konanie.

4. Okresný súd Trebišov a Krajský súd Košice sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi – spoločnosti OREMUS, s. r. o., IČO: 36 587 885, so sídlom: 076 32 Malá Bara 53 a sťažovateľovi – [REDAKOVANÉ], bytom: [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 EUR s DPH (za 2 úkony právnej služby v sume 2 x 143,- EUR – príprava a prevzatie zastúpenia a písomné podanie/ústavná sťažnosť + 2 x režijný paušál 2 x 8,58 EUR + 20 % DPH), na účet právneho zástupcu sťažovateľa – advokátskej kancelárie GHS Legal, s. r. o., so sídlom Lazaretská 3/A, 811 08 Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

V doplnení sťažnosti sťažovatelia uvádzajú, že „v dôsledku porušenia, resp. nerešpektovania a nedodržania zákona pri rozhodovaní porušovateľov bolo porušené ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 Ústavy, resp. ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru“. Zároveň namietajú, že tým, že okresný súd aj krajský súd vydali nezákonné rozhodnutia, ktoré obmedzujú ich vlastnícke právo, došlo aj k porušeniu ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy.

Sťažovatelia preto upravili petit sťažnosti v tomto znení:

„1. Základné právo sťažovateľa – spoločnosti OREMUS, s. r. o., IČO: 36 587 885, so sídlom Malá Bara 53, 076 32 Malá Bara – na súdnu a inú právnu ochranu, zaručené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo uznesením Okresného súdu Trebišov zo dňa 12. 10. 2015, č. k. 13 Cb/18/2015-173 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 porušené.

2. Základné právo sťažovateľa – [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] – na súdnu a inú právnu ochranu, zaručené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo uznesením Okresného súdu Trebišov zo dňa 12. 10. 2015, č. k. 13 Cb/18/2015-173 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 porušené.

3. Základné právo sťažovateľa – spoločnosti OREMUS, s. r. o., IČO: 36 587 885, so sídlom Malá Bara 53, 076 32 Malá Bara – vlastniť majetok, zaručené v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Okresného súdu Trebišov zo dňa 12. 10. 2015, č. k. 13 Cb/18/2015-173 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 porušené.

4. Základné právo sťažovateľa – [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] – vlastniť majetok, zaručené v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky bolo uznesením Okresného súdu Trebišov zo dňa 12. 10. 2015, č. k. 13 Cb/18/2015-173 v spojení s uznesením Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 porušené.

5. Uznesenie Krajského súdu Košice zo dňa 14. 01. 2016, č. k. 4 Cob/159/2015-252 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu Košice na ďalšie konanie.

6. Okresný súd Trebišov a Krajský súd Košice sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi – spoločnosti OREMUS, s. r. o., IČO: 36 587 885, so sídlom: 076 32 Malá Bara 53 a sťažovateľovi – [REDAKOVANÉ], bytom: [REDAKOVANÉ], náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 EUR s DPH (za 2 úkony právnej služby v sume 2 x 143,- EUR – príprava a prevzatie zastúpenia a písomné podanie/ústavná sťažnosť + 2 x režijný paušál 2 x 8,58 EUR + 20 % DPH), na účet právneho zástupcu

sťažovateľa – advokátskej kancelárie GHS Legal, s. r. o., so sídlom Lazaretská 3/A, 811 08 Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodoval o sťažnosti sťažovateľov v zmysle takto upraveného petitu ich sťažnosti.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom predbežného prerokovania sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu. Podľa

sťažovateľov napadnuté uznesenie krajského súdu vykazuje známky arbitrárnosti, pretože krajský súd pri jeho vydaní rozhodol v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania, ktoré upravujú podmienky nariadenia predbežného opatrenia, obmedzil konateľské oprávnenie sťažovateľa a zároveň týmto rozhodnutím došlo aj k zásahu do práv tretej osoby, teda sťažovateľky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Proti uzneseniu okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok (odvolanie), ktorý sťažovateľ riadne využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu označených práv bol v odvolacom konaní krajský súd. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti, ktorá smeruje proti uzneseniu okresného súdu, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu ich označených práv, pretože napadnuté uznesenie krajského súdu vykazuje známky arbitrárnosti, keďže krajský súd pri jeho vydaní rozhodol v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú podmienky nariadenia predbežného opatrenia, obmedzil konateľské oprávnenie sťažovateľa a zároveň týmto rozhodnutím zasiahol aj do práv tretej osoby, teda sťažovateľky.

Ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov

takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd tiež považuje za potrebné uviesť, že posúdenie podmienok na nariadenie predbežného opatrenia je vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) ústavný súd v zásade nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, o to viac, že ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že aj v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípmo spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojevôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré

stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd zároveň poukazuje aj na to, že účelom predbežného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevylučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o predbežnom opatrení. Všeobecný súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (napr. III. ÚS 309/2012, II. ÚS 339/2012). Predbežné rozhodnutia predstavujú opatrenia, trvanie ktorých je obmedzené a môže byť kedykoľvek na návrh zrušené (II. ÚS 666/2014).

Vychádzajúc z uvedených východísk, sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.

Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd prikázal sťažovateľovi „ako konateľovi spoločnosti OREMUS s. r. o... zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami zapísanými na [redacted] kat. úz. [redacted] ako stavba č. súp. [redacted] na parc. č. [redacted], druh stavby – iná budova, popis stavby – polyfunkčná budova, parc. č. [redacted] o výmere 1005 m² – zastavané plochy a nádvorcia a parc. č. [redacted] o výmere 886 m² – zastavané plochy a nádvorcia vo výlučnom vlastníctve navrhovateľa, a to v rozsahu ich predaja, darovania, zamenenia, založenia, zaťaženia vecným bremenom, daním do nájmu, vložení do majetku inej obchodnej spoločnosti až do právoplatného skončenia konania vo veci samej“, a v prevyšujúcej časti návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí skonštatoval správnosť uznesenia okresného súdu a s výnimkou rozsahu nariadeného predbežného opatrenia sa stotožnil aj s jeho odôvodnením (okresný súd sa v napadnutom uznesení stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, preto návrhu vyhovel a podľa § 76 ods. 4 OSP už ďalšie dôvody svojho rozhodnutia neuviedol, pozn.), pričom na doplnenie dôvodov napadnutého uznesenia okresného súdu a k odvolaniu sťažovateľa krajský súd uviedol: „*Ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz (§ 102 ods. 1 O. s. p.).*

Platná právna úprava v citovanom zákonnom ustanovení umožňuje nariadiť predbežné opatrenie po začatí konania, ak je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania a to až do doby, než súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Podmienky nariadenia predbežného opatrenia po začatí konania sú zásadné totožné s podmienkami, ktoré zákon ustanovuje pre nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania (§ 74 až 77 O. s. p.). To znamená, že aj po začatí konania možno nariadeným predbežným opatrením nielen dočasne upraviť pomery účastníkov konania, ale nariadiť predbežné opatrenie možno aj vtedy, ak je tu obava, že by výkon rozhodnutia bol ohrozený.

Predpokladom pre nariadenie predbežného opatrenia je osvedčenie nároku, ktorému sa má navrhovaným predbežným opatrením poskytnúť ochrana; osvedčenie naliehavosti dočasnej úpravy pomerov účastníkov alebo osvedčenie obavy z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia, t. j. osvedčenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy a preukázanie vzťahu navrhovaného predbežného opatrenia k predmetu konania vo veci samej. Všetky tieto zákonné podmienky musia byť splnené súčasne. Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej, ale pre jeho nariadenie musia byť osvedčené aspoň základné skutočnosti umožňujúce záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a musí byť zrejmé, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy právnych pomerov by bolo právo účastníka ohrozené. Pred nariadením predbežného opatrenia musí súd zvážiť, či v dôsledku predbežného opatrenia sa nevytvorí nezvratný (nenapraviteľný) stav v právnych vzťahoch medzi účastníkmi a či zásah do práv

dotknutého účastníka je primeraný navrhovateľom osvedčenému porušeniu jeho práv a právom chránených záujmov; t. j. či ide o zásah primeraný a posúdiť, či predbežným opatrením nedochádza k zásahu do práv dotknutého účastníka nad nevyhnutnú mieru.

V predmetnej veci podal navrhovateľ návrh na nariadenie opatrenia po začatí konania vo veci samej a sleduje ním dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania súdom do skončenia konania vo veci samej.

Odporcom v tejto veci je fyzická osoba – konateľ spoločnosti navrhovateľa, proti ktorému vo veci samej uplatňuje spoločnosť, v mene ktorej koná jej spoločníčka p. [REDACTED], nárok na náhradu škody, ktorú spôsobil spoločnosti ako jej jediný štatutárny orgán – konateľ. Navrhovateľ vznik škody vo veci samej odôvodňoval neoprávnenými výbermi peňažných prostriedkov odporcom ako konateľom, ktoré nepoužil v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov. Okrem iných skutkov sa práve pre tieto neoprávnené výbery peňažných prostriedkov z účtu navrhovateľa vedie proti odporcovi trestné stíhanie.

Konštantná judikatúra súdov zakotvuje, že subjekt domáhajúci sa vydania predbežného opatrenia musí osvedčiť dôvody na jeho vydanie. Medzi osvedčením a dokázaním nejakej skutočnosti je rozdiel, ktorý odlišuje mieru zisťovania skutkového stavu pri vydávaní uznesenia o predbežnom opatrení a rozsudku. Dokazovanie pred rozhodnutím o návrhu na predbežné opatrenie nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie. Pri ich zisťovaní neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní, to znamená, že samotný nárok nemusí navrhovateľ preukázať nepochybne. Výsledkom takéhoto postupu je, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš (vysoko) pravdepodobné.

Vzhľadom na uvedené nie je dôvodná odvolacia námietka odporcu, že navrhovateľ nepreukázal dostatočne tvrdené skutočnosti. O tom, či nárok navrhovateľa na náhradu škody je dôvodný, prípadne v akom rozsahu, rozhodne súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní vo veci samej. V tomto konaní však navrhovateľ splnil zákonný predpoklad pre

nariadenie predbežného opatrenia a osvedčil pravdepodobnosť skutočností, ktoré sú rozhodujúce pre záver o potrebe a nevyhnutnosti nariadenia predbežného opatrenia.

Druhým predpokladom pre nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa dočasne majú upraviť pomery účastníkov konania, je podľa ustálenej súdnej praxe osvedčenie naliehavosti takejto úpravy. Navrhovateľ popísal úkony, ktoré vykonal odporca ako fyzická osoba, aby tak zmaril uspokojenie svojich veriteľov a tiež popísal konanie odporcu ako konateľa navrhovateľa, ktorý využíval prostriedky a majetok navrhovateľa v súvislosti so svojim iným podnikaním. Ani v odvolaní odporca nepoprel, že zriadil na nehnuteľný majetok navrhovateľa záložné právo na zabezpečenie úveru, ktorý si z banky vzala spoločnosť, v ktorej je spoločníkom a jediným konateľom. Poukázal tiež na svoje zásluhy pri dojednaní veľmi dobrých podmienok pre prenájom polyfunkčnej budovy patriacej navrhovateľovi, nevyjadril sa však už k tvrdeniu navrhovateľa, že dve tretiny dojednaného nájomného pohltila práve spoločnosť odporcu na základe zmluvy, ktorú sám za navrhovateľa dojednal s touto svojou spoločnosťou ako odmenu za sprostredkovanie.“

Krajský súd po poukázaní na § 135 ods. 1 a § 135a ods. 1 prvú vetu a druhú vetu za druhou čiarkou OSP v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že *„sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že doterajšie úkony odporcu ako konateľa navrhovateľa predstavujú bezprostredné ohrozenie záujmov a majetku navrhovateľa a tým zrejme ohrozenie aj jeho ďalšej existencie. Navyše, ak pre nezhody dvoch spoločníkov navrhovateľa s rovnakou výškou podielu nie je predpoklad, že by spoločnosť sama mohla urobiť opatrenia na zamedzenie takým úkonom odporcu ako konateľa, ktoré ju poškodzujú. Súd prvého stupňa správne konštatoval, že týmito skutočnosťami navrhovateľ osvedčil aj existenciu druhého predpokladu pre nariadenie predbežného opatrenia – bezprostredne mu hroziacej ujmy.*

Nariadenie predbežného opatrenia proti konateľovi obchodnej spoločnosti nie je protiústavné, ani protizákonné tak, ako to uvádza odporca s odkazom na ustanovenie § 133 ods. 3 O. s. p. Predbežné opatrenie je procesným inštitútom, ktorým možno za splnenia zákonných podmienok obmedziť práva účastníka konania. Nariadenie predbežného opatrenia nie je na ujmu práva účastníka na súdnu ochranu konečným rozhodnutím vo veci samej. Rozhodovanie a rozhodnutie o predbežnom opatrení v občianskom súdnom konaní

je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Porušenie tohto základného práva v spojitosti s predbežnými opatreniami predpokladá také porušenie, ktoré nie je napravitelné alebo odstrániteľné procesnými prostriedkami obsiahnutými v Občianskom súdnom poriadku. Takýmto porušením však nemôže byť samo osebe nariadenie predbežného opatrenia (uznesenie Ústavného súdu SR č. 57/2000).“.

K námietke sťažovateľa, že nariadeným predbežným opatrením sa zasahuje do práv tretej osoby, ktorá nie je účastníkom konania, krajský súd uviedol, že s týmto názorom nemožno súhlasiť. Podľa krajského súdu *„odporca je konateľom navrhovateľa a obmedzenie práv odporcu ako konateľa sa môže dotknúť len navrhovateľa, ktorý je účastníkom tohto konania a práve takéto predbežné opatrenie na svoju ochranu a ochranu svojho majetku navrhuje. Účel predbežného opatrenia, t. j. zamedziť odporcovi ako konateľovi nenakladať s nehnuteľnosťami navrhovateľa v rozpore so záujmami navrhovateľa a všetkých spoločníkov, nemožno pritom dosiahnuť iným spôsobom, pretože spoločníci, každý s majetkovým podielom 50%, sa nevidia na spoločnom postupe proti konateľovi dohodnúť.*

Kedže predmetom konania vo veci samej je nárok navrhovateľa proti svojmu konateľovi na náhradu škody, požadované a nariadené predbežné opatrenie má vecnú súvislosť s konaním o veci samej, lebo sa ním obmedzujú konateľské oprávnenia odporcu do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej tak, aby nedochádzalo k ujme navrhovateľa.“.

Krajský súd tiež zastáva názor, že *„nariadením predbežného opatrenia nevznikne odporcovi neprimeraná ujma, pretože ide o dočasné opatrenie, ktorého trvanie je obmedzené len po dobu trvania konania vo veci samej, ide len o obmedzenie konateľských oprávnení odporcu vo vzťahu k označeným nehnuteľnostiam, teda nariadené predbežné opatrenie sa nedotkne ostatných oprávnení odporcu ako konateľa a nebude mať ani vplyv na užívanie týchto nehnuteľností navrhovateľom, ani na už existujúce zmluvné vzťahy. Odvolací súd poukazuje na to, že nariadeným predbežným opatrením nie je prejednaný konečný výsledok sporu, ale ide o prostriedok, ktorým sa zabezpečuje, aby*

konečné rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam a nedochádzalo inak k zvyšovaniu už tvrdenej existujúcej škode na majetku navrhovateľa.“

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu, výklad právnych predpisov, ako aj jeho právne závery nie sú arbitrárne, prípadne zjavne neodôvodnené, a dokonca z nich ani nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím podstaty a zmyslu sťažovateľmi označených základných práv a slobôd. Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku týkajúcim sa podmienok nariadenia predbežného opatrenia. To, že sa sťažovatelia nestotožňujú s právnym názorom a rozhodnutím krajského súdu, nemôže viesť k ich tvrdeniu o arbitrárnosti napadnutého uznesenia a nezakladá to ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde jednou z možností, pre ktoré môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť sťažovateľa, je aj jej zjavná neopodstatnenosť. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a sťažovateľmi označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí tejto časti

sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v časti, v ktorej namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je sťažnosť zjavne neopodstatnená aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2016